

30 Οκτωβρίου 2021

Αναρωτήθηκες ποτέ γιατί τα πουλιά πετούν σε σχηματισμούς;

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Οικολογία & Κλιματική Κρίση, Αρχιτεκτονική & Περιβάλλον \(χλωρίδα-πανίδα\) / Συνεντεύξεις](#)

Μιλήσαμε με το BirdLife Cyprus και μάθαμε τους λόγους που επιλέγουν να πετούν με αυτόν τον τρόπο και μερικές ακόμη ενδιαφέρουσες πληροφορίες.

Λευκοί Πελαργοί. ΦΩΤΟ: Μέλπω Αποστολείδου

Παρατηρώντας τον κυπριακό ουρανό, ειδικά αυτήν την περίοδο, είναι πολύ πιθανόν να πετύχεις ομάδες μεταναστευτικών πουλιών, τα οποία, καθώς πετούν, δημιουργούν εντυπωσιακούς σχηματισμούς. Θέλοντας να μάθουμε περισσότερα, μιλήσαμε με την εκπρόσωπο του BirdLife Cyprus, Έλενα Μαρκιτανή, η οποία μάς έδωσε μερικές πολύ ενδιαφέρουσες πληροφορίες τόσο για το δύσκολο ταξίδι της μετανάστευσης όσο και για τους σχηματισμούς που τα πουλιά επιλέγουν να κάνουν κατά τη διάρκεια του εν λόγω ταξιδιού.

Γιατί και πότε μεταναστεύουν τα πουλιά;

Τα πουλιά μεταναστεύουν δύο φορές τον χρόνο. Την άνοιξη ταξιδεύουν από τον νότο προς τον βορρά, ενώ το φθινόπωρο ταξιδεύουν από τον βορρά προς τον νότο. Σκοπός είναι να εκμεταλλευτούν τη μεγαλύτερη διάρκεια της ημέρας, να βρουν περισσότερη τροφή και ένα ασφαλές μέρος για να φωλιάσουν. Μετανάστευση γίνεται, όμως, και σε τοπικό επίπεδο, όπως συμβαίνει για παράδειγμα με τους Σπίννους ή τα Σκαρθάκια (Μπασταρτοκανάρινο στα κυπριακά), τα οποία τον χειμώνα μετακινούνται από τους χώρους αναπαραγωγής τους στα βουνά του Τροόδους σε δενδροκαλλιέργειες και κήπους σε χαμηλότερο υψόμετρο για να ξεχειμωνιάσουν.

Ιστορικά, πότε ξεκίνησε το φαινόμενο της μετανάστευσης;

Η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο που ξεκίνησε, όταν η γη έγινε θερμότερη, χιλιάδες χρόνια πριν, μετά την Εποχή των Παγετώνων. Καθώς έλιωναν οι πάγοι στην Ευρώπη, τα πουλιά μετακινήθηκαν στις θερμότερες περιοχές, όπου βρήκαν καλούς τόπους αναπαραγωγής. Υπήρχαν λιγότεροι θηρευτές και λιγότερος ανταγωνισμός για τροφή, καθώς και ασφαλέστερες περιοχές για φώλιασμα. Οι βιότοποι στον βορρά προσφέρουν μια εποχική υπεραφθονία εντόμων κάθε καλοκαίρι, και αυτή προσφέρεται για εκμετάλλευση από τα μεταναστευτικά πουλιά. Τον χειμώνα, τα πουλιά που άφηναν το καλοκαιρινό τους σπίτι στην Ευρώπη επιβίωναν καλύτερα από αυτά που έμεναν. Σιγά-σιγά η τακτική τού να πηγαίνουν στην Ευρώπη με τις καλές προμήθειες τροφής κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και σε θερμότερες περιοχές της Αφρικής πριν φτάσει ο κρύος χειμώνας, έγινε κάτι σύνηθες.

Μεταναστεύουν όλα τα πουλιά;

Σχεδόν τα μισά είδη πουλιών που βρίσκουμε στην Ευρώπη είναι μεταναστευτικά. Περισσότερα από 2 δισεκατομμύρια πουλιά από διακόσια και περισσότερα διαφορετικά είδη της Ευρώπης επιχειρούν το ταξίδι μεταξύ Ευρώπης και Αφρικής κάθε άνοιξη και φθινόπωρο.

Είναι πραγματικά εντυπωσιακό, παρ' όλα αυτά, πώς καταφέρνουν να βρίσκουν τον δρόμο τους κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.

Τα περισσότερα πουλιά που μεταναστεύουν αυτήν την εποχή θα περάσουν τον χειμώνα τους στην υποσαχάρια Αφρική. Υπάρχουν συγκεκριμένοι «νοητοί» μεταναστευτικοί διάδρομοι μεταξύ βόρειου και νότιου ημισφαιρίου, τους οποίους τα πουλιά ακολουθούν λόγω του ότι προσφέρουν τις ιδανικότερες συνθήκες ταξιδιού. Πολλά είδη πουλιών για παράδειγμα αποφεύγουν να διασχίζουν θάλασσα εκτός κι αν είναι απολύτως απαραίτητο, έτσι θα ακολουθήσουν διαδρομές που

τους επιτρέπουν να εξοικονομήσουν ενέργεια και θα κάνουν το ταξίδι τους ευκολότερο αλλά και ασφαλέστερο.

Όλα αυτά καθιστούν και το ταξίδι της μετανάστευσης ένα δύσκολο εγχείρημα για τα πουλιά;

Το ταξίδι της μετανάστευσης είναι πράγματι ένα δύσκολο και εξαντλητικό εγχείρημα. Τα πουλιά μπορεί όχι μόνο να χάσουν τον δρόμο τους, αλλά και να πεθάνουν από ασιτία. Μπορεί να έρθουν αντιμέτωπα με μια κακοκαιρία και να αποπροσανατολιστούν. Μπορεί να προσκρούσουν σε ανθρώπινες κατασκευές όπως ανεμογεννήτριες, ηλεκτρικά καλώδια ή ογκώδη κτήρια. Μπορεί να θηρευτούν ή να παγιδευτούν παράνομα. Μπορεί να επιστρέψουν σε έναν βióτοπο ο οποίος έχει καταστραφεί, αποξηρανθεί, υποβαθμιστεί με αποτέλεσμα να μην μπορούν να βρουν πλέον εκεί τα απαραίτητα για την επιβίωσή τους... Γι' αυτό και οι προσπάθειες για την προστασία και τη διατήρηση των μεταναστευτικών πουλιών πρέπει να γίνονται τόσο σε εθνικό όσο και συντονισμένα σε διεθνές επίπεδο, ώστε να είναι ασφαλή κατά μήκος ολόκληρης της μεταναστευτικής τους διαδρομής, ξεκινώντας από τη Σουηδία μέχρι την Κένυα, αν σκεφτούμε τη μεταναστευτική διαδρομή ενός αμπελοπουλιού για παράδειγμα.

Παρουλίδα. ΦΩΤΟ: Φίλιππος Γεωργιάδης

Πόσα είδη μεταναστευτικών πουλιών έχουμε στην Κύπρο;

Αυστηρώς κυπριακά πουλιά θα ονομάζαμε αυτά τα οποία είναι ενδημικά στο νησί μας, δηλαδή τη Σκαλιφούρτα, τον Τρυπομάζη και το Θουπί. Από αυτά, η Σκαλιφούρτα και μέρος του πληθυσμού του Τρυπομάζη μεταναστεύουν για να ξεχειμωνιάσουν λίγο νοτιότερα. Ο Τρυπομάζης ξεχειμωνιάζει σε χώρες της Μέσης Ανατολής, ενώ η Σκαλιφούρτα σε χώρες της Αφρικής, όπως το Σουδάν και η Αιθιοπία. Βέβαια και τα δύο αυτά είδη επιστρέφουν στην Κύπρο για να φωλιάσουν (δεν φωλιάζουν πουθενά αλλού στον κόσμο), γι' αυτό τον λόγο έχουν αναγνωριστεί ως ενδημικά.

Από τα 400+ είδη πουλιών που έχουν καταγραφεί στο νησί μας, περίπου 280 είναι μεταναστευτικά, ένας μεγάλος αριθμός, κυρίως επειδή η Κύπρος αποτελεί μεταναστευτικό σταθμό μεταξύ Ευρώπης και Αφρικής. Χαρακτηριστικά παραδείγματα μεταναστευτικών πουλιών της Κύπρου είναι το Χελιδόνι, το Φλαμίνγκο, η Κράγκα, το Μελισσοσιάχινο, ο Πελαργός, το Μαυροφάλκονο, πολλά μικροπούλλια κ.λπ.

Πηγή: city.sigmalive.com